

Til Barne,- likestillings- og inkluderingsdepartementet, ero@bld.dep.no

SVAR TIL HØRING OM ENDRINGER I GJELDSORDNINGSLOVEN MV.

Gjeldsproblemer løst ved et departementalt pennestrøk?

Et paradoks hvis gjeldsordningssatsen blir satt like lavt som utleggssatsen, er at færre vil få gjeldsordning da mange per definisjon ikke lengre vil være ute av stand til å betjene gjelden.

Eksempel.

En minstepensjonist har i dag 13.202,- utbetalt hver mnd. Det utlignes ingen skatt. Vi forutsetter en gjeld på ca. 200.000,-

Hvis vedkommende har en husleie på 6500,- og mottar bostøtte på 3000,- sitter han igjen med 9702,-

I forhold til dagens lønnstreksats (SIFO) vil vedkommende kunne trekkes 2126 hver måned. Hvis man trekker dette i 10 år vil dette tilsvare 255.120,-.

Hvordan skal man vurdere om vedkommende er varig ute av stand til å betjene denne gjelden? I dag ville denne personene trolig fått en gjeldsordning med en gjeld på 200.000,- (han ville nok også fått ordning hvis han hadde 100.000,- i gjeld).

Med det nye forslaget ville han ikke fått gjeldsordning, da man må trekke den slutning at gjelden kan betjenes innen "rimelig" tid ved å leve på utleggssats (som = gjeldsordningssats).

Sosialhjelpssats vs utleggssats vs gjeldsordningssats

Det er en grunn til at sosialhjelpssatsene er på et lavere nivå enn utleggssatsen.

Sosialhjelp skal være en subsidiær og midlertidig ytelse, av kort varighet. Hvis en person blir avhengig av sosialhjelp to år i strekk, vet vi at han trolig vil motta andre ytelser i tillegg til den ordinære sosialhjelpssatsen. (strøm, tilskudd til jul/høytider, hvitevarer, etc.). Derfor bør disse to satsene differensieres.

Videre skal utlegg maksimalt vare i to år, i motsetning til en gjeldsordning som normalt vil vare i fem år. Ved lønnstrekk utover to år (det ene lønnstrekket etterfølger det neste) har det til nå vært mulig å få godkjent høyere livsoppholdssatser for å gjøre dette levelig for skyldnere. Dette forslaget umuliggjør dette.

Arbeidslinje

I det daglige hører vi gjeldsrådgivere at mange ikke har motivasjon til å jobbe når lønnstrekkeregimet er som det er i dag. Dårlig samordning mellom namsmenn og særnamsmenn gjør at skyldnere får ilagt alt for høye lønnstrekk. Dette medfører at en del ikke er i stand til å betale husleien sin.

Hvis også satsene ved gjeldsordning blir like lave, vil dette ikke motivere folk til å komme ut i inntektsgivende arbeid. Har ikke skyldnere incitament til å komme seg ut i jobb, vil man aldri klare å løse gjeldsproblemene.

Hvis gjeldsordningssatsen også reduseres til utleggsnivå, frykter vi dette forsterkes ytterligere. Det vil i hvert fall ikke være med på å bygge opp om regjeringens arbeidslinje.

Utenrettslige forslag i framtiden

Utenrettslige forslag til gjeldsordning blir enda vanskeligere å få til hvis satsens reduseres så mye som foreslått. Det er differansen mellom de to satsene som gir de økonomiske rådgiver et handlingsrom i utenrettslige forhandlinger. Lik sats vil gjøre det så godt som umulig å løse sakene utenrettslig. (Dette vil gjelde både for økonomiske rådgivere, men også for skyldnere som selv prøver å løse problemene sine direkte med kreditor).

Vårt forslag til satser:

For utleggssaker foreslås SIFO (som i dag er 7576,-)

For gjeldsordning foreslås SIFO + 20%. som i dag vil tilsvare 9091,-

SIFOs satser ved utlegg benyttes allerede av Statens innkrevingsentral i dag.

Hvis gjeldsordningssatsen settes for lavt, frykter vi at mange som har fått gjeldsordning misligholder ordningen og ikke blir økonomisk rehabilitert.

Vi ser at de som går lenge på lave trygdeytelser ofte opparbeider seg gjeld. Når man har lave inntekter/trygder over lang tid, er det ofte med på å sette i gang gjeldsspiralen.

Med ovennevnte forslag unngår vi den urimelig høye satsen for gjeldsordning som vi har i dag, samtidig som vi unngår å få en urimelig lav sats ved å redusere den til utleggssatsen.

Konsekvenser for samfunn og individ

Mange gjeldsordninger blir allerede i dag misligholdt fordi skyldner ikke klarer å disponere i forhold til dagens livsoppholdssatser. Hva vil da skje når satsen settes ned med ca.30% (for enslig person) og ca. 40% (for ektepar)? Man må forvente at antallet opphevelser av gjeldsordninger vil øke, da flere må klare seg med vesentlig lavere livsopphold i lang tid.

Opphevelser av gjeldsordninger er allerede i dag et stort problem. Gjeldsrådgivere, Namsfogden og Fylkesmannen i Oslo og i Trondheim har de siste årene satt i gang prøveprosjekter for å forsøke å redusere antall opphevede ordninger da dette har store samfunnsøkonomiske konsekvenser samt skaper store problemer for enkelt individer.

Vi vet at gjeldsordninger koster namsfogdapparatet, domstolene og departementet store summer (ca. 100.mill,-) hvert år bare å administrere og etablere. Kostnader for kreditorene og samfunnet for øvrig kommer i tillegg.

Når vi må kunne anta at antall opphevede ordninger vil øke dramatisk som følge av dette forslaget, må man spørre seg om dette er fornuftig bruk av fellesskapets midler.

Hvis gjeldsordningssatsen settes så lavt som foreslått, vil trolig kreditorene aldri godta utenrettslige avtaler med lik eller høyere sats. Dette reduserer handlingsrommet for økonomiske rådgivere, og vil gjøre det vanskeligere å få i stand utenrettslige gjeldsordninger.

Med vennlig hilsen

Gjeldsrådgivere i bydelene: Sagene, Gamle Oslo, Grünerløkka, Nordre Aker og Søndre Nordstrand.

Ørjan Ekanger
Hans Kolbjørnsen
Sven Solum
Arif Zulovic
Laila Walnum
Jarle Teigøy
Odd Sætre
Tewolde Abraham
Christine Ruud
Eivind Alknes